

REALITETERNES VERDEN

ANMELDELSE AF BENNY LIHME

Lisbeth Zornig Andersen:
Zornig - vrede er mit mellemnavn
Gyldendal 2011,
214 sider, kr. 299,95-.

Den 43-årige formand for Børnerådet, Lisbeth Zornig Andersen, gir sine erindringer fra livets første 18 år fuld skrue her op til bogmessen i Forum. Ekstra Bladet er den udvalgte og kan som første avis fortælle om, hvordan Børnerådformanden som barn er blevet seksuelt misbrugt af stedfaderen mens moderen så på. Det har hun gemt på indtil nu, hvor Ekstra Bladets læsere "som de første får de grufulde *detaljer*."

Det er ordet detaljer, som giver brækførmelsen. Hvorfor lader den kloge kvinde sig spænede for socialpornografiens vogn? Er det forlaget, Gyldendal Business, som har presset på? Eller er det nødvendigt for at komme ud med budskaberne?

Lad det være sagt med det samme, uanset denne anmelders fine fornemmelser, så er "Zornig - vrede er mit mellemnavn" værd at læse:

"18 år gamle bliver mor og far gift. De er fra det samme nabolag i Sydhavnen . . . En efterårsdag flytter vi til Vestlolland. Landsbyen hedder Nordlunde og ligger lidt uden for Nakskov."

Lolland står ikke på ghettolisten, men er stigmatiseret på anden vis. Og denne bog kan ikke andet end bidrage til udkantsliv stereotypierne: der ikke kun drikkes og ryges i den des-integre-

rede familie, stedfadvolden overfor både mor og børn er brutal, mor truer med selvmord i børnenes nærvær, det hele er præget af uforudsigelighed, og når den kærlige tone har fortrængt volden bliver den seksuelt grænseoverskridende. Og den lille pige og hendes brøders besøg hos en nabo fører nærmest per automatik til sexmisbrug - Mogens var gammel og havde voksne børn i København og var sød og bød altid på sodavand og kager og . . .

Der er ikke krav om kørekort til børn (undtaget vores adoptions lovgivning), noget som har sine omkostninger for børnene:

"Jan er murer, men arbejder ikke. Det er, som om han skuler, og når han er fuld, er det endnu værre. Jeg er meget bange for hans øjne . . . De aftener mor ikke er kommet hjem, når jeg skal sove, ligger jeg og lytter efter bilerne og knallerterne. Jeg lærer mig hurtigt hendes kæresters bil- og knallertlyde at kende. For det betyder, at hun kommer hjem."

Lisbeth Zornig Andersen har valgt at fastholde barnets perspektiv i den litterære fremstilling, afbrudt af voksne kommenterende tekster til bogens udvalg af familie fotos. Der er tale om en voldsomt usikker og slingrende gang gennem livet, hvor familiens drenge på forskellig vis fjernes, inden turen kommer til lillesøster.

De nøgterne beskrivelser af de til tider bizarre realiteter i denne verden er på en måde trivielle og nærmest lugtende i deres sanseligt fremstillede nærvær. Det er en stærk, grim og fattigdoms lugtende bog.

Mest positiv er bogen, hvor Lisbeths teenage år begynder, og hvor hun efter

et ophold på en institution i Nakskov anbringes på Hylleholt Husgerningsskole ved Fakse Ladeplads (hvor der lugter rent og godt!). Her er der ikke kun uddannede pædagoger, de er også dannede. Det er fascinerende at følge nogle særligt udvalgte pædagogers, herunder forstanderens, måde at være personlige på i deres professionelle arbejde. Herunder hvordan de stimulerer Lisbeths interesse for at læse, ja, hurra for pædagoger på døgninstitutioner som diskuterer Karen Blixen og Erica Jong med de anbragte piger.

Lisbeth skriver selv det første digt som 12-årig og gør sig forestillinger om det at skrive, måske blive forfatter. Opgiver det og bliver ikke i skønlitterær forstand en efterfølger til andre tidligere anbragte piger som Vita Andersen og Iris Garnov (sidstnævnte i øvrigt på et tidspunkt i en rolle som "Børnenes Advokat", der meget minder om den rolle Zornig har i dag).

At skrive bogen har været livgivende for børnerådsformanden, men den er også skrevet for at være noget for andre, for at fortælle, at nok er det for sent at få en god barndom, mens det på den anden side ikke er en social lovmæssighed, at fordi man har været på institution, så bliver resten af livet miserabelt.

Bogen er en flot illustration af Jean-Paul Sartres ord, at frihed er det, man vælger at gøre ved det, der er blevet gjort ved én.

For politikere og socialpædagoger er der gods at hente i bogens udgangskapitel. På en egensindig måde bryder Lisbeth Zornig med tidens behandlerdogme, hvor manualstyrede amerikanske programmer "leverer dokumenterede resultater". Zornig påpeger, at det afgørende er det enkelte menneskes energier, herunder vreden. Betragtningerne over hendes egen vrede i ungdomsårene er pædagogisk set originale, for det er tydeligt, at hvis denne vrede i stedet for at blive set på som symptomer på dårlig tilpasning, som skal undertrykkes, bliver anskuet som en potentiel kraft for vækst, ja, så kan der komme vækst (især forstander og kontaktpædagog på Hylleholt har indset dette, og de giver plads for den unge piges vrede). Også i modstrid med tidens evidensbaserede dogmer, fremhæver Lisbeth Zornig den personlige relation mellem pædagog og det udsatte barn. Tillidsforhold er afgørende og hertil ikke mindst uddannelse. Forfatteren har på egen krop mærket den sødme, som det kan være at have magt over andre (mænd) gennem sex. Heldigvis opgiver Lisbeth Zornig "at bolle sig gennem livet", men strategien i ungdomsårene, de behøver ikke at elske mig, men de skal beundre mig, får en konstruktiv funktion i forbindelse med gymnasium i Haslev og videre frem til uddannelsen som cand.polit. på Københavns Universitet.

MULTIFUNC

Under overskriften *Evidens – en gammel nyhed*, skriver Benny Lihme i sidste nummers udmærkede leder til sidst, at LFS har blåstemplet MultifunC.

Det er ikke korrekt. LFS blåstempler ikke programmer, hverken såkaldte evidens baserede programmer, eller andre for den sags skyld. Tværtimod tager vi afstand fra kommunens indkøb af – som regel USA baserede, manualstyrede programmer, og arbejder i stedet for, at det er det pædagogiske personale selv, der får mulighed for at udvikle deres praksis, ud fra den danske nyere socialpædagogiske tænkning, der jo primært bygger på relationstankegangen.

Så vi mener, der er rigtig god grund til at passe på, at vi ikke i evidensens navn, får smurt så mange "metoder" ud over institutionerne, at medarbejderne derude nærmest bliver fjernstyret fra Bernstorffsgade, og kan parkerer deres pædagogiske viden og intuition, kreativitet, og selvstændige handleegenskaber i garderobeskabet.

Se i øvrigt vort debatoplæg "Visioner fra maskinrummet", www.lfs.dk

Det er korrekt, at LFS- NYT ikke har skrevet kritisk om MultifunC i Danmark. Institutionen er lige startet op – er fortsat i indkøringsperioden, og er derfor som vi har forstået det, pt. i gang med at finde ud af, i hvilket omfang, at de skal følge de meget behavioristiske og manualstyrede programmer, som MultifunC indeholder.

Det retter vi op på, ved her i efteråret, at få lavet en rapportage fra institutionen, og koble den op på LFS's grundlæggende holdninger. Ikke for at stemple de pædagogiske medarbejdere, men for at medvirke til at udvikle den pædagogiske debat om døgninstitutionernes fremtid.

Niels Bang Andersen, Faglig sekretær LFS